

ULTONIA

Egy kivándorló hajó története

Írta Tonelli Sándor.

26

Eltelt ez az utolsó nap is. Este utoljára fekvőhelyem le megszokott hálókamerájában, Bux Jakab és a kis kerek ablak között. Lefekvéskor úgy éreztem, hogy kitör rajtam huszonhárom napnak minden fáradsága és kényelem hiánya. A levegő is mintha fojtóbb, fullasztóbb lett volna, mint bármikor azelőtt. De minden fáradság mellett is késő éjszakáig nem jött a szememre álom. A fejemben rendezgettem a gondolataimat és szemlét tartottam az emberek tarka változatossága fölött, amely kivándorló utamnak kereteit megadta. Képek, elbeszélések, epizódok, nevek kavargtak az agyamban, éreztem a földszereket, amely társaim leg többjéért kihajszolta az idegen világba és átvezetett a reménykedésüket, amely gyárakon, kohókban, bányákban keresztül visszavezérli őket Magyarországra. Nem voltak az én körömből valók, hírből sem ismerték a kulturának azt a mértékét, melyet a magamfajta ember az élet nélkülözhetetlen kellékének szokott tekinteni és mégis mondhatom, megszoktam, sőt talán meg is szerettem őket. Emberek voltak ők is, talán még azt is mondhatom, hogy egy-két kivételt leszámítva, megértőbben, egymás hibáit, baja iránt elnézőbben viseltettek, mint viselkedett volna ugyanannyi ugynevezett intelligens ember hasonló szűk helyen összeszorítva, hasonló viszonyok közepette.

...Éjszaka oceáni utunk véget ért. Amerikai tengeri területre érkeztünk.

XVI.

Ellis Island

December 19-én ködös, de nagyon hideg reggelre ébredtünk. Az Ultonia csak lassan mozgott a reggeli szürkületben. A távolban világító tornyok fénye villant meg és tűnt el ismét. Az árbocok körül ezer meg ezer madár kóválygott. A sötét ködgomolyagban néha ki-vált egy-egy halászbárka körvonala, azután megint eltűnt. Köröskörül szüntelen túlköles hallatszott, mintha valahonnan a mélységből jöttek volna a hangok. Közeledtünk Amerikához. A délelőtti folyamán ki kellett kötnünk Newyorkban.

A fedélköz utasai lassan a fedélzetre gyülekeztek, persze inkább a férfinepség, mert az asszonyok a hideg elől szobáikba menekültek, meg különben is a kiszállásra készülődtek. Az ilyen készülődés az asszonyokat mindig erősebben foglalkoztatja, mint a férfiakat.

A világosodással a hideg csak fokozódott. A helyben állás kezdett nagyon kellemetlen lenni. A paraszt higiéne ezen a kellemetlen állapotban gyorsan segített. Husz-harminc ember hirtelen katonás rendbe állt és egy jóhangu legény vezényelni kezdett:

— Doppelreihen rechts um! Marsch!

Öt perc múlva csak úgy dobogott az egész fedélzet. Mindenfelé szakaszonként katonai gyakorlatokat végeztek. A jelenet tényleg érdekes volt. Amerikai tengeri területen, angol hajón, magyar fiúk katonai gyakorlata német kommandóra.

A hajó alig haladt, szinte állani látszott már. A vezényszavak patogását egyszerre gözzsírre sivitása szakította félbe. Az olajosárga, piszkos vizen szinte vágatva nyargalt felénk egy kicsiny, hófehér hajó. Fent a kapitányi hid előtt aranyos sas, az árbocban az Egyesült Államok csillagos-sávos lobogója. A pilótát, a postát és a bevándorlási hivatal bizottságát hozta magával. A kis hajó előtt az Ultonia megállt. Leeresztette kötélhágcsóját és néhány ember feljött a fedélzetre. Az egyik rögtön a parancsnoki hidra ment, két egyenruhás orvos pedig bejárta a hajó összes helyiségeit. Ha valami ragályt konstatálnak, vesztégyár alá kerülünk.

Szerencsére nem volt semmi baj. Atestünk a szemvizsgálaton is, — eddig a negyedik volt, de még nem az utolsó, — a hajó pedig lassan ismét megindult. A kikötőbe érkezés előtt

felvonták a lobogókat. Az első árbocban az amerikai zászló, a másodikon Cunard sárga oroszlanja vörös mezőben, hátul a hatalmas angol lobogó. Magyar színeknek, noha magyar postát vittünk magunkkal és a magyar zászló használata is benne volt a szerződésben, nem volt semmi nyoma.

Kivilágosodott. A háttérből kiemelkedett a Szabadság-szobor hatalmas alakja. Az amerikaiak elmagyarázták, hogy ez a szabadság szobra, akinek fátyla van a kezében és éjszaka világít. Elmondták azt is, hogy mögötte van a *keszegárda*, ahol ketrecekben vizsgálják meg a bevándorlókat. Biztattak, hogy nem sokára meglátjuk a harminc emeletes new-yorki házakat. Csakugyan rövid idő múlva, mint valami szürkén odavetett színpadi díszlet, rajzolódott le a horizont szélére Newyork felhőkarcolóinak és a brooklyni hidnak a körvonala. Az emberek elbámultak. Ekkora házakat nem láttak se Beregben, se pedig Ugocsában.

Egymást keresztező helyi hajók, vontatók, oceánjáró gőzösök között vonultunk be a Cunard Line rakodójára. Vártunk. Először az előkelőségek szálltak partra, akik nem a fedélközön érkeztek. Azután kiraktak csomagot, árut vegyesen. A kivándorlókra csak ezután került sor. Addig volt idejük bámulni, csodálkozni és szórakozni. Megbámulták a hajóra feljött bajusz- és szakálltalan amerikaiakat, a kétemeletes propellereket, a nagy házakat és mindent, ami idegen volt nekik. Mulattak, nevetgéltek, de mulatságukba valami kesernyés árnyalat vegyült. Eddig a nagy hajó gondolkodott mind egyikük helyett, de holnap, holnap már a nagy ismeretlennel kelnek birokra. Előttük volt még a keszegárda is, ahol az amerikaiak vizsgálják meg őket. Arról pedig az amerikaiak rémtörténeteket tudtak mesélni. Sajátságos azonban, hogy egyik se tudta megmondani, hogy tulajdonképpen mi történik Ellis Islandon. Mind egyik csak a ketrecek meg a szemvizsgálatot emlegette és azzal ijesztgetett, hogy nagyon sok embert visszautasítanak.

Egyszerre kezdtek kifelé terelni az embereket. Az egyik hálóterem oldalát kiemelték és padlókat fektettek le, amelyek a Cunard Line rakodójára vezettek át. Néhány lépés és bent voltunk a hatalmas, vashéj épült raktárhelyiségben. Pokoli lármát fogadott. A bevándorlási hivatal tisztviselői, rendőrök, a Cunard-társaság alkalmazottai rohantak keresztül-kasul, intézkedtek, parancsoltak; mentőkocsik robogtak be és robogásukat a falak dübörögve verték vissza; mozgó boltosok kínáltak hihetetlen magyarsággal almát, süteményt, kolbászt; közé-

Itt a foltószezon

Jutányos fizetési feltételek!

Legnagyobb választék!

Fényképezőgépek

Lemezek, filmek

Papírok és vegyszerek

SANDBERG HENRIK Széchenyi tér 16.

püzt valaki az emelvényről kiabálta magyarul tölcserbe a tudnivalókat:

— Mindenki a maga száma alá!... Mindenki nyissa fel a csomagját!

A falakon hatalmas fehér számok; megfeleltek azoknak, amelyek a jegyünkre voltak nyomtatva. A 33 alá állottam én is. A számok alatt estünk át a vámvizsgálaton. A vizsgálat elég könnyen ment; elvámolni való nem nagyon akadt a kivándorlók szegényes csomagjaiban. Azután az egyik oldalajtón kieresztettek bennünket a rakodó nyitott részére. Ott vártak bennünket az apró hajók, amelyek Ellis Islandba szállítottak át bennünket. Ez az átszállítás volt az egész amerikai utnak a legkellemetlenebb emléke. Marhákkal nem bántak úgy, ahogy ezeket a kis ellis islandi hajók kezeltek a kivándorlókat. Két-három rablóképi suhanc rugta, öklözte, taszította az embereket, hogy minél többen szorulanak bele egy gözöbe. A kivándorlók, mint megriasztott állatok, szó nélkül türtek mindent. A hivatal magyarul tudó megbízottja pedig még biztatta embereit, hogy csak keményen, még keményebben. Látszott, hogy megérkeztünk a szabad Amerikába.

Bundát és minden szörme árul, félikabátot stb.

molykár elleni megóvásra

előnyös árak mellett elfogadjuk. Méhes és Prinszky szűcsmeztérek, Szeged, Széchenyi tér 6. szám.

Özv. Hodács Jánosné, sz. Hattyásy Mária úgy a saját, mint gyermekei és hozzátartozói nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti a legjobb férj, családját rajongásig szerető édes-apa, nagypapa, jó testvér és rokon

HODÁCS JÁNOS

KOCSIGYAROS

fáradhatatlan szorgalomban eltöltött áldott emlékü életének 64-ik, példásan boldog házasságának 38-ik évében f. hó 4-én este fél 9 órakor történt gyászos elhunytát.

Drága halottunknak hült tetemét f. hó 6-án d. u. 4 órakor fogjuk a Kistisza u. 4. sz. gyászházából a felsővárosi Dugonics-felölőbe örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 6-án d. e. 8 órakor fog a felsővárosi minoriták templomában az Egek Urának bemutatni.

Szeged, 1929 június hó.

Mindenünket elvesztettük benned!

III. Hodács János
Ruh Vilmosné, Hodács Mária
Hodács László

Dr. Kölcsey Lászlóné,
Hodács Erzsébet
gyermekai.

Ruh Géza és neje Kasper Rozina, özv. Kölcsey Rudolfiné násza és nászasszonyai.

Gyászolják még testvére, sógorai, sógornői és kiterjedt rokonsága.

Emléked örökké élni fog közöttünk.

Hodács Macuska
Ruh Lacika
Ruh Rózsika
Kölcsey Lacika
unokái.

923

Minden külön értesítés helyett